

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglaš po ceniku / Oglaš
se sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Legenda

Uspeh v borbi narodov in celin ne poteka samo iz sile vojnih uničevalnih sredstev. Vmes je še veliko drugih okoliščin, ki ustvarjajo uspeh ter ga omogočajo. Med temi pojavi sta gotovo najznačilnejša dva: Špionaža in legenda. Oba pojava sta globoko zakoreninjena v zavesti širokih narodnih plasti.

Ljudstvo je vedno spajalo pojem špionaže s silno fantastičnimi zasnovami. Ze princ Evgen se je imel zahvaliti za svoj uspešen boj proti Turkom poročilu nekega madžarskega begunca, ki se mu je tik pred odločilno bitko posrečilo, da je izginil iz turškega taborišča. Tudi ruski poraz l. 1904 gre na račun boljše japonske špionaže. Zdi se pa, da dobrim vojskovodjem špionaža ni tako zelo potrebna, da pa slabim poveljnikom nič kaj ne koristi. Tako je imel n. pr. l. 1866 avstrijski vojskovodja Benedek izvrstno špionažno službo, pa ga je le pruski Moltke potolkel, četudi ni imel niti pojma, če se Avstrijci sploh še nahajajo na desni strani Labe. Tudi so Rusi že l. 1913 točno vedeli o avstrijskem ofenzivnem načrtu, pa ga vendarle niso tako izkoristili, kakor bi ga lahko bili.

Veliko večjega pomena kakor bojna sredstva sama, špionažna služba itd. pa je za končni uspeh borbe — legenda. Legende predstavljajo v življenju ter razpoloženju narodov veliko silo, iz katere črpajo zanos, elan, pogum, vztrajnost, hrobenost. Že v zgodovini je bilo veliko legend, o katerih je dobro znano, kako odločilni meri so delovale na odločitve narodov ter njihovih državnikov. Tvorci takšne velike legende je bil n. pr. ruski car Peter Veliki, ki je bojda zapustil svojim naslednikom na ruskem carskem prestolu pomembno oporoko, ki je kakor skrivnostna legenda vodila rusko politiko: Šele, ko bo na Hagiji Sofiji v Carigradu mesto polmeseca zablestel križ, šele tedaj bo Rusija lahko izpolnila svoje poslanstvo, da zavladava vsemu svetu. V tem znamenju pripravljala general Kutuzov pohod na Balkan, v tem znamenju Petrove legende se vodi krimska vojna ter sledijo vsi naslednji znani poizkusi. Šele sovsjetska revolucija razžene to Petrovo legendo. Mesto osvojitve Carigrada doživi povojna Rusija zelo tesno prijateljstvo z lastniki — Carigrada.

Takšne legende zasledimo pri vseh narodih, v vseh časih. Za časa turških vpadov so se mnoge države, predvsem Avstrija, smatrale kot »antemurale christianitatis« (predzidje krščanstva) in so v tem znaku vodile vojno proti prodirajočim Turkom. Tudi danes so legende v modi. V rajhu vstaja ideja tretje nemške države, ki jo navdaja vizija nasledništva ter obnovitve »svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti«. V Rimu je vzniknila legendna misel vpostavitve starega rimskega cesarstva. Pa tudi izza dogodkov na Daljnem vzhodu se dviga legenda o oporoki generala Tana, ki jo je predložil 25. julija 1927 v obliki memoranda mikadu samemu: »Za osvojitve vsega sveta je predpogojne važnosti zavzetje Kitajske. Če se to posreči, potem se bodo ostale azijske zemlje same predale. Vojna z Anglijo je radi tega neizbežna, razen če seveda sama odstopi Japonski svoje mesto.«

Legendarna oporoka generala Tanaka ni danes nič več fantastična, kakor se je nekdaj zdelala. Svet se ni ganil. Drugi strl Mandžukuo. Svet se ni ganil. Drugi sunek je sledil naravnost v srce Kitajske. Svet molči in čaka. Tudi Anglija, ki

Angleški kraljevski par v Pariz

LONDON, 9. februarja. Angleški kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta prispesta meseca junija v Pariz. V francoskih političnih krogih pripisujejo temu obisku velik pomen. Angleški kraljevski par prispe v Pariz k odkritju spomenika v počastitev spomina med svetovno vojno padlim avstralskim bojevnikom. Spomenik bodo odkrili v Parizu. Obenem naj ta obisk angleške kraljevske dvojice, ki je prvi izven meja Anglije, manifestira tesno zavezniško povezavo Anglije in Francije.

50.000 padlih in 150.000 ranjenih Japoncev

SANGHAI, 9. februarja. Na severni kitajski fronti so pričeli Japonci z novo ofenzivo ob pfoji Pejping—Hangkau. V severnem Honanu so Japonci osredotočili močne oddelke. Po dosedanjih ce-

nitvah je bilo doslej na japonski strani 50.000 mrtvih in 150.000 ranjenih, dočim so kitajske izgube radi pomanjkljive sanitetne službe štirikrat večje.

Horthy se pripravili v Varšavi svečan sprejem

VARŠAVA, 9. februarja. Pričela so se pogajanja med poljskim zunanjim ministrom Beckom in madžarskim zunanjim ministrom Kanyo. Oba državnika razpravljata o vseh vprašanjih, ki zanimajo

obe državi, predvsem podonavski problem. Danes prispe Horthy v Varšavo, kjer so mu pripravili zelo svečan sprejem.

Ublažitev napetosti med Londonom in Rimom

MILAN, 9. februarja. Tukajšnji listi beležijo ublažitev napetosti med Anglijo ter Italijo ter možnost nadaljevanja prekinjenih pogajanj, ki naj pripravijo teren

za zopetno zblizanje med Londonom in Rimom. O tem pišejo tudi angleški listi, ki poročajo v zadnjem času o Italiji v zelo prijaznem in zmernem tonu.

Avstrijska vlada odredila izgon jugoslovenskih državljanov

DUNAJ, 9. februarja. Zvezna vlada je odredila izgon v Avstriji naseljenih jugoslovanskih državljanov, ki jih imajo

avstrijska oblastva na sumu, da delujejo proti Avstriji.

Bukareška senzacija: Sovjetski diplomat izgini brez sledu

BUKAREŠTA, 9. februarja. Tukajšnja vlada je izdala komunikate v zvezi s skrivnostnim izginotjem tukajšnjega ruskega odpravnika poslov Teodorja Butenka. Romunska vlada razglša, da se je uvedla stroga preiskava, da se zadeva razčisti. Ker so se na stopnicah v vrtu vile

sovsjetskega arhitekta Piškova našli sledovi krvi, domnevajo, da gre za umor. Romunska vlada ugotavlja v komunikatu, da gre ali za privatno afero, za kar ne more prevzeti nikakšne odgovornosti, ali pa za odpeljavo v zvezi s sovsjetskimi internimi zadevami.

je najbolj prizade... Veliki japonski trust Micubisi je v posebni statistiki odkrito dementiral verzijo, češ da bi bili gospodarski razlogi merodajni pri japonskem vdoru v Kitajsko. Japonski izvoz v Kitajsko se je v teku zadnjega leta podvojil, tako da je Japonska povsem prevladala na kitajskem tržišču — brez vojnih pohodov. Legenda generala Tanake vse pojasnjuje: Cilj je v pregonu vseh belokozcev iz Kitajske, ki naj postane japonska kolonija. Gosp. sveta pripada Japon-

cem. Prav nič ne skrivajo mladi japonski častniki svoje vnete gorečnosti, odkrito priznavajoč, da se pečajo s sanjami, ko jih bodo po londonskih bulvarjih vozili — bivši oksfordski in cambridgeški gojenci.

Mnogo je bilo že legend, ki so skozi desetletja in stoletja zaposlile državnike in vladarje. Ni jih bilo veliko, ki so se uresničile, ni jih bilo malo, ki se niso uresničile. Kako bo neki z legendo generala Tanake...

Socialni obzracnik

Ponojna milijarda za javna dela. V predsedništvu vlade se je vršila konferenca v zvezi z graditvijo novih železniških prog in drugih večjih javnih del v državi. Sklenjeno je bilo, da bo vlada vložila še eno milijardo za javna dela. Ta kredit se bo uporabil v glavnem za graditev novih železniških prog in cest po načrtu, ki je že izdelan. Kredit za ta nova javna dela bo vlada dobila, kakor poroča »Jugoslavenski Kurir«, v državi sami in to od državnih in poldržavnih denarnih ustanov, ki razpolagajo z zadostnimi krediti.

Konferenca dela 1939. Upravni svet mednarodnega urada dela je imel te dni v Ženevi sejo. Na seji je bil izvoljen desetčlanski pripravljalni odbor za svetovno tekstilno konferenco v Washingtonu. Na konferenci 1939 se bodo predvsem obravnavala vprašanja, ki so bila letos v prvem čitanju: Generalna ureditev skrajšanja delovnega časa na 40 ur. Sukcesivno skrajšanje delovnega časa v tekstilni, steklarski industriji, pri javnih delih itd., se zdi predolgotrajno. Radi tega bodo predlagali generalno ureditev delovnega časa za vse stroke. Posebno važno bo skrajšanje delovnega časa v premogovni industriji in v poljedelstvu.

V Novem Sadu naj se osnuje nov samostojen Pokojninski zavod. V novosadski Trgovsko industrijski obrtni zbornici so te dni na posebni seji razpravljali o vprašanju ustanovitve samostojnega Pokojninskega zavoda za privatne nameščence in to za območje Vojvodine in Srema. Tej konferenci so prisostvovali predstavniki trgovske in delavske ter inženjerske zbornice, zveze industrijev, zveze bančnih, trgovskih, industrijskih in zavarovalnih nameščencev ter Udruženja bančnih zavodov kakor tudi ostalih zainteresiranih korporacij. Konferenco je otvoril in vodil predsednik Trgovsko ind. obrtne zbornice g. Kosta Miroslavljevič, dočim je tajnik dr. Stanić podal obširen referat, v katerem je vtemeljeval potrebo samostojnega Pok. zavoda v Novem Sadu. K besedi se je oglašilo še mnogo drugih govornikov, ki so se zedinili v tem vprašanju na enotno bazo, povdarjajoč, da je ustanovitev novega P. z. v Novem Sadu nujna potreba.

Češki steklarji so si izvojevali zvišanje mezd. Strokovne organizacije so zahtevale pred meseci spremembo kolektivne pogodbe iz leta 1930. Dosegli so zboljšanje v splošnem in v mezdnem delu. Delavci, ki so imeli manj kot 3 Kč na uro, so dobili 9%, delavci z več kot 3 Kč na uro pa 7% povečsek.

V westfalskem premogovnem revirju so se z veljavnostjo od 1. aprila t. l. izpopolnili in zboljšali obstoječi predpisi o dopustih mladostnih delavcev. Delavci izpod 15. leta starosti imajo pravico do 14 dni (delovnih) plačanega dopusta na leto; do 16. leta 12 dni, od 16.—18. leta pa 10 dni.

Novi Pokojninski zavodi. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je sporazumno s ministrskim svetom definitivno sklenilo, da se bodo novi Pokojninski zavodi ustanovili v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu. Po drugih banovinskih mestih bodo ustanovljene le poslovalnice teh zavodov. Doslej pa še ni znano, kakšno področje bo dodeljeno tem novim zavodom. Skoraj gotovo bo zagrebškemu pripadalo tudi ozemlje vrbaske banovine. Vsekakor bo Dalmacija ostala še nadalje v območju ljubljanskega Pokojninskega zavoda.

Pabecki

Slabo uglašena pesem

»Trgovski list« poroča v št. 16: »Naj se tudi že enkrat neha tista slabo uglašena pesem, da dobe Slovenci v vsej državi zaslužek, dočim ga drugi v Sloveniji ne dobe! Kako naj da Slovenija zasluška drugim, če ga še lastnim sinovom ne more dati! In Slovenci, ki dobe delo v drugih pokrajinah, ali ti ne delajo? Ali naši rudarji po rudnikih ne delajo kot črna živina? Vsi ti naši ljudje v drugih krajih množijo bogastvo teh krajev, ne pa Slovenije! Da, iz Amerike so naši ljudje pošiljali denar v Slovenijo, kdo naših ljudi v drugih krajih Jugoslavije zasluži toliko, da bi pošiljal domov denar? Slovenija je gospodarsko zapostavljena in dejstva to dokazujejo! Zato pa so slovenski očitki utemeljeni in žal le še preveč utemeljeni!«

Klic potrebnih

V »Slov. besedi« št. 6 beremo: »Glasilo državnih nameščencev in upokojencev »Naš glas« piše med ostalim: »V uradnih objavah, izdanih ob zadnjem zvišanju doklad, je bila višina teh poviškov tako nerodno navedena, da je med nepoučenimi vzbudila vtisk, da gre za neprimerno večje zvišanje, kakor je bilo v resnici. Objave so namreč navajale celotne zneske zvišanih doklad, ne pa zneske poviškov samih. Saj smo dobili tako malo povrnjenega, niti ne vsega, kar nam je odvzela redukcija leta 1935., upokojenci pa sploh nič. Ker je dokazano, da je proračunsko mogoče brez nevarnosti za ravnotežje ugoditi našim itak minimalnim željam, ne moremo nehati glasno ponavljati, naj se nam vendar že olajša življenje. Da naše zahteve niso pretirane, temveč da je revščina zlasti med nižjimi kategorijami in pa med upokojenci naravnost do neba vpijoča, to je pač javna in vsakomur znana resnica. Še je čas, da se — če prej ne, vsaj z novim drž. proračunom — zvišajo in izboljšajo naši prejemki. Naš položaj zahteva z vso nujnostjo in resnostjo skorajšnje izboljšanje sedanjega nemočnega stanja. Tudi premnogi člani vlade so že ponovno in z vsem poudarkom javno priznali naše potrebe in obljubljali svojo pomoč, da se našim poglavitnim, res življenjskim težnjam ugodijo. Upamo, da ne čakamo zaman, saj je izpolnitev obljube menda še tudi dandanes zadeva časti in poštenja! — Tudi mi upamo, da se nad našimi državnimi nameščenci in upokojenci ne bo izpolnila stara narodna prislovica, da sta obljubiti in dati pač dve, najtežje združljiv istvari...«

Pogreb so odrekli

Ker je glasoval za konkordat je pravoslavna cerkev odrekla pokop umrlemu poslancu Branku Radkoviću.

Kotičkovi vrabci

Celjska »Nova doba« poroča v št. 6: »Državlanska vzgoja. Iz omladinskega kulturno-političnega lista »Naša misel« posnemamo: Naša kraljevska vlada si je zastavila za svoj glavni cilj lepo nalogo, notranjo konsolidacijo in širjenje bratske ljubezni med tremi plemenit edinstvenega naroda. Poloficijelni organ vlade »Slovenec« je z njemu lastno doslednostjo in značajnostjo sprejel to misijo. Izvaja jo temeljito in je, kakor treba, pričel pri najmlajših. Kotičkov striček je v »Mladem Slovencu« z dne 16. jan. priobčil ganljivo zgodbo, v kateri opisuje, kako v svoji ljubezni do živali krmi vrabčke. Tudi to priliko je uporabil, da mimogrede omeni naše južne brate, o katerih se izraža takole: »Edino to upanje imam, da je med vrabci še zmerom toliko nepismenih, kolikor je nepismenih naših milih bratov na jugu...« Ne dvomimo, da bo to plemenito vzgojno delovanje, ki ga »Slovenec« vrši v smislu programa stranke, katere organ je, rodilo obilen sad.«

Imenitna zafirkavščina

»Jutro« piše v št. 31: »Izvirno poročilo iz Pariza. Na dan sv. Agate je objavil hem upanju. V zadnjem času se je nam-

Gospodarsko življenje

Uporaba denarja

V okviru ekonomskega tečaja, ki ga prireja Ljudska univerza, je v sredo 26. p. m. g. Tavčar nadaljeval z obravnavanjem denarnih in valutnih problemov. Kot dopolnilo k svojemu prvemu predavanju »O izvoru in bistvu denarja«, je tokrat razpravljal o najspornejšem problemu denarne teorije, t. j. o problemu vrednosti denarja.

V prvem predavanju, pravi predavatelj, smo mogli ugotoviti, da obstojata dve vrsti denarja, in sicer originalni ali naravni in umetni denar. Z ozirom na to, da se morejo v gospodarskem prometu potrebne dobrine in storitve iz drugih gospodarstev nabaviti samo na podlagi naravnega in umetnega denarja, ki ga ima posameznik vsakokrat na razpolago, se postavlja vprašanje vsakokratne vrednosti ali kupne moči naravnega kot umetnega denarja in s tem v zvezi vprašanje, kateri faktorji pri tem odločujejo.

Činitele, ki odločajo o kupni moči naravnega denarja, je predavatelj v osnovi več ali manj nakazal v svojem prvem predavanju, ko je razpravljal o izvoru uporabe denarja in o njegovem bistvu. Rekel je, da vsakokratna narodnogospodarska in mednarodnogospodarska potreba in koristnost naših dobrin in storitev na domačih in mednarodnih tržiščih odločujeta o njih vsakokratni kupni moči. Navedel je primere in ugotovil, da skoraj dva človeka nimata po kupni moči enakega naravnega denarja in ga tudi po sami naravi ne moreta imeti, ker sta se rodila, vzrasla in živita pod neenakimi okolnostmi in radi tega proizvajata po kvaliteti neenake dobrine in storitve.

To vsakokratno vrednost ali kupno moč naravnega denarja vsakega posameznika kakor tudi neke države je težko zajeti in jo dosedaj ni poizkušala obvladati še nobena denarna teorija, dasiravno bi se, po mnenju predavatelja, s tem približala jedru problema sedanjih plačilnih težkoč v svetu.

Teorija o denarju se je dosedaj bavila in se še bavi samo s problemom vrednosti umetnega denarja in še to samo z vidika umetnega denarja neke države.

O formiranju vrednosti ali kupne moči tega umetnega denarja si je ustvarila sledeče teorije:

1. teorija proizvodnih stroškov, po kateri naj bi se vrednost denarja določevala po proizvodnih stroških za kovino, iz katere se kuje denar, oziroma na kateri je baziran denar posameznih držav.

2. starejša kvantitetna teorija, ki trdi, da se vrednost denarja menja direktno proporcionalno s količino denarja v obtoku neke države. Novejša, kritična kvantitetna teorija, pa pravi, da je treba poleg količine denarja v obtoku upoštevati še pojav tezauriranja in vsakokratno hitrost obtoka denarja v gospodarskem prometu neke države.

3. teorija dohodkov, ki zastopa tezo, da o vsakokratni vrednosti denarja odločuje višina dohodkov nekega narodnega

gospodarstva in vsakokratni način uporabe teh dohodkov, in

4. univerzalistična teorija o vrednosti denarja ali teorija o premikanju cen in pritikanju denarja v gospodarski promet, ki trdi, da ne drži niti ena izmed zgoraj navedenih tez, najmanj pa ona, ki zastopa mnenje, da se vrednost denarja določuje po količini denarja v obtoku. Po mnenju univerzalistične teorije so za vsakokratno vrednost denarja merodajna premikanja cen na tržiščih in vsakokratna pot in način, kako ta denar prideka v gospodarski promet.

Po predavateljevem mnenju je stvarnosti najbližja univerzalistična teorija. Dasiravno je problem kupne moči denarja zajela samo z ozkega vidika umetnega denarja neke države, se mora reči, da so njene trditve blizu realnosti, dočim vse ostale teorije problema niso niti na čele.

To velja predvsem za teorijo, ki izvaja vsakokratno vrednost denarja iz proizvodnih stroškov za kovino, s katero je povezan denar neke države. Res je, da so ti proizvodni stroški eden izmed činitele, ki odločajo o ceni, ki jo moramo dati za to kovino. Toda ta faktor ne more odločati o vsakokratni vrednosti ali kupni moči umetnega denarja te države, zlasti še če je ta le v rahli vezi s to kovino, kot je bilo to med vojno in po vojni, ko se novčanice, reprezentantje te kovine v prometu, niso dale praktično zamenjati v zlato, pač pa v vse ostale dobrine in storitve, ki jih je ta država proizvajala. In končno če bi se te novčanice dale zamenjati v to kovino, ne bi mogli trditi, da o vsakokratni kupni moči umetnega denarja te države odločujejo proizvodni stroški za kovino, na kateri je baziran. Vsaj umetni denar je samo posredovalec izmenjave vseh ostalih dobrin in storitev, katerega cenimo samo po njegovi vsakokratni sposobnosti za nabavo teh dobrin in storitev. To vsakokratno sposobnost pa mu ne daje samo kovina, s katero je povezan, temveč celotno narodno gospodarstvo neke države, ki ga sprejema v zameno za svoje dobrine in storitve, lahko pa tudi zavrača, kar se je v zgodovini denarstva že nešteto krat zgodilo.

H kvantitetni teoriji, t. j. teoriji, ki trdi, da o vsakokratni vrednosti denarja neke države odločuje količina denarja v obtoku, se predavatelj pridružuje mnenju univerzalistov, ki pravijo, da je količina denarja v gospodarskem prometu sicer tudi en faktor, ki odločuje o njegovi kupni moči, toda ne edini, zlasti pa ne deluje na način, kakor si to zamišljajo zagovorniki te teorije, t. j. da se njegova kupna moč manjša ali večja direktno proporcionalno s povečanjem ali zmanjšanjem njegove količine v obtoku. Res pa je, da se kupna moč umetnega denarja neke države manjša pri povečanju njegove količine v obtoku, to pa na način, kot si to razlaga univerzalistična teorija, t. j. najprej pri slojih, kjer se je količina denarja povečala in napram dobrinam in storitvam, kjer

se njegova kupna moč vsakokrat udeležuje, odtod pa na ostale sloje in dobrine, ki so neposredno ali posredno s temi povezani.

O teoriji, ki pravi, da o vsakokratni vrednosti umetnega denarja neke države odločuje vsakokratna višina dohodkov, ki jih dobiva celotno narodno gospodarstvo, je predavatelj mnenja, da je v osnovi bazirana na kvantitetni teoriji, samo s to razliko, da operira s povečanjem in zmanjšanjem količine umetnega denarja v obtoku te države. Zato velja za njo isto, kar je navedel za kvantitetno teorijo, t. j. da ni stvarna.

O univerzalistični teoriji vrednosti denarja je predavatelj mnenja, da je zelo blizu realnosti, toda problem kupne moči denarja je na žalost zajela samo z vidika umetnega denarja neke države, torej tudi

BELI TEDEN

Schrollov šifon 82 cm Din 11-

Tekstilana BUDEFELDT

količinsko ne pa po kvaliteti in s stališča njenega naravnega denarja, ki je osnova za nabavo vseh potrebnih dobrin in storitev iz drugih gospodarstev in med temi je tudi zlato, ki je danes podloga umetnemu denarju vsake kulturne države. Če še pomislimo, je zaključil predavatelj, kako različne proizvode po sami naravi in kulturnem nivoju proizvajajo posamezne države in kako različna je vsakokratna kupna moč teh dobrin in storitev na domačem kot mednarodnem tržišču, potem šele uvidimo, kako pomanjkljiva je dosedanja teorija o vrednosti denarja, če v svoja razmotrivanja ne unese še problema vrednosti ali kupne moči naravnega denarja vsake države, ki je vendar osnova za določitev vsakokratne kupne moči umetnega denarja te države.

V nadaljnjih izvajanjih se je predavatelj dotaknil še problema stabilizacije cene zlata, na podlagi mednarodne ureditve produkcije in konzuma te kovine, po predlogu prof. L. H. Felda. Nadalje problema stabilizacije kupne moči denarja na podlagi indeksnih števil po predlogu Amerikanca Irvinga Fisherja, Angleža Johna Maynarda Keynesa in Šveda Gustava Cassela. In končno problema neutralnega denarja po predlogu Holandca J. G. Koopmansa.

Osnovne ideje vseh teh predlogov, je zaključil predavatelj, niso nove, temveč samo izpopolnjene. Poznali so jih že pred več kot sto leti, ne da bi jih skušali kdaj uresničiti. Šele razmere v medvojnem in povojnem gospodarstvu in denarstvu so jih prinesle zopet na tapet. Praktično so jih predvsem preizkusile USA in Anglija. S kakšnim uspehom, so nam pokazali rezultati v letih svetovne gospodarske krize. Še nikdar v zgodovini denarstva ni kupna moč denarja teh držav tako nihala, kakor ravno za časa teh eksperimentov.

»Slovenec« pod mnogo obojetajnim naslovom »JNS za ljudsko fronto z dr. Mačkom« naravnost iz Pariza sledečo debelo tiskano vest: »Tukajšnji politični krogi so postali zelo pozorni na bivšega jugoslovanskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra Jevtiča, ki je eksponent JNS, in na Dragoljuba Jovanovića, ki predstavlja jugoslovanske levičarje. Oba ta dva politika sta stopila v zvezo z voditelji francoske ljudske fronte, pri katerih iščeta moralne in politične zaslombe, da bi se v Jugoslaviji osnovala slična »ljudska fronta«. Zaninljivo je, da sta prinesla v Pariz tudi načrt skupne fronte z dr. Mačkom, tako da bi se osnovala zveza med JNS, Dragoljubovim srbskim levičarjem in njihovimi priveski drugod ter s HSS, s katero je unitaristična JNS sedaj pod določenimi pogoji pripravljena sodelovati. V zvezi s tem je tudi nedavni obisk nekoga znanega, vplivnega in vodilnega francoskega politika iz ljudske fronte pri dr. Mačku v Zagrebu.« Odkar smo »Slovenec« zagrenili masonsko pečenko, zapada v hude depresije. Ne vemo ali je njegovo izvirno poročilo objavljeno iz strahu ali v ti-

reč pričela »Slovenec« francoska ljudska fronta silno dopadati. Komaj teden je tega, kar je njegova opoldanska izdaja z mastnimi črkami objavila izjavo pariškega kardinala Verdierja kot dragocen doprinos k spoznavanju razmer, ki vladajo pod ljudsko fronto v Franciji. Kardinal se je pohvalil, kako neovirano je mogla katoliška cerkev razviti svojo akcijo na vseh področjih, ter je slovesno proglasil pred francoskimi in tujimi novinarji, da »živimo pod režimom svobode«. Zavrnil je tudi očitke, da se Francija nahaja v rokah rdečega terorja, z ironično opazko, da je tudi on (z ozirom na svojo rdečo kardinalsko haljo) »rdeč od temena do podplatov«. Ker glasila Kopitarjeve ulice stalno tožijo, kako težko je s svobodo pri nas in kakšne ovire se delajo akciji katoliške cerkve, se nam vzbujajo sum, da bi se on in njegovi pod »ljudsko fronto« morda boljše počutili...«

Poleg tega...

»Del. politika« poroča v št. 11: »Kako bo izgledala »asfaltirana« cesta št. 11 - Maribor čez par let? Tisti, ki so trdili, da pomeni popravilo ceste št. 11 - Mari-

bor v okviru skrčenih kreditov samo polovičarsko delo, so imeli prav. Cesta, v kolikor je dogotovljena, je letos prvič prezimila. Sedaj, ko se topi sneg in led, se vidi, da je njena površina čisto melika. Vozila orjejo po njej, da je veselje, ostalo pa opravijo konjska kopita. Dokler bo podjetnik vzdrževal cesto, bo šlo, kako bo pa čez par let, ko ne bo kreditov, je pa drugo vprašanje. Štednja se bo hudo maščevala. Par milijonov več bi bilo treba in imeli bi tlakovano cesto, tako pa bomo imeli čez 5 let cesto v prav istem stanju, kot smo jih imeli pred popravilom. Za klanec pri Derwuschekovi opekarni pravijo, da ga bodo le tlakovali, toda kdaj? Zaenkrat še ni kreditov in kdaj bo potem šele licitacija? Razen tega je še lep kos ceste skozi Košake, ki je ostal sploh nepopravljen, ker je zmanjkalo kreditov.

V raztrešenosti.

Otroci (v šoli): »Gospod učitelj! Grdin Ivan je včeraj utonil v Malem grabnu!«
Učitelj: »Tako! Grdin, sem pridi, da mi poveš, kdo ti je to dovolil!«

Ob 50 letnici smrti Andreja Einspielerja

Leta 1926 se je vršila v prostorih sedanega kina Union koroška prireditev, ki se je je udeležil tudi voditelj koroških Slovencev Gregor Einspieler, roj. leta 1853 v Svečah na Koroškem. Občudovali smo tega v narodnih bojih osivelega moža. Takrat je bil Gregor Einspieler zadnjič med nami, kajti že naslednjega leta, t. j. 28. IV. 1927 je umrl pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah, kjer leži pokopan, pregan iz svoje ljubljene Koroške. To omeniti sem smatral za potrebno ob letošnji 50-letnici smrti Andreja Einspielerja, roj. 1813 istotako v Svečah na Koroškem. Gregor Einspieler je bil namreč nečak Andreja Einspielerja.

Dostikrat se ti imeni zamenjata, ker sta oba Einspielerja delovala na istih tleh in orala isto ledino. Oba sta bila duhovnik, oba politika, organizatorja, publicista in buditelja in voditelja koroških Slovencev. Samo, da je neprimerno težje breme pripadalo Andreju Einspielerju, ki spada med prve buditelje narodne zavesti koroških Slovencev. Njegovo narodno delovanje je bilo vsestransko, boril se je kakor lev proti prodirajočemu nemškemu nacionalizmu. Če koroški Slovenci kljub strašnemu nemškemu pritisku in kljub težkim preiskušnjam iz bližnje in daljne preteklosti še vstrajajo na svojem mestu in se borijo takorekoč na življenje in smrt za vsako ped slovenske zemlje, je to zasluga tistih nesebičnih mož, ki so stali neomajno v borbi za pravice svojega naroda.

Ko se spominjamo pred 50 leti, t. j. 16. I. 1888 premimalega Andreja Einspielerja, se nam zdi, da vse premalo črpamo iz življenja mož, ki so se se žrtvovali za svoj narod. Več narodnega idealizma in manj osebnega in strankarskega egoizma nam je treba, če hočemo, da se z združenimi močmi ubranimo sovražnikov, ki segajo po našem ozemlju. Taki možje, kakor je bil Andrej Einspieler, naj bi nam bili vzor! Spominjamo se Andreja Einspielerja ob 50-letnici njegove smrti in sledimo njegovim dejanjem. Podpirajmo kulturna stremjenja koroških Slovencev, da vzdržijo zadnje napore nemštva, da bi jih raznarodili. Hodimo po Einspielerjevih stopinjah. V naših srcih pa naj nikdar ne ugasne hvaležen spomin na moža, ki je vse svoje življenje posvetil svojemu narodu, delujoč v najneugodnejših razmerah na skrajno eksponirani točki, zasramovan in preganjan, toda poln vere v boljšo in srečnejšo bodočnost svojega naroda. Ime Andreja Einspielerja je nerazdružljivo zvezano z usodo naše Koroške, za katero si je pridobil neveljavih zaslug. Zato je prav, da se 50-letnice smrti tega velikega moža spomni tudi naš Maribor, ki kot obmejno mesto najbolj kaže razumevanje za usodo koroških Slovencev. Slava Andreju Einspielerju!

Izdala se je.

Branko: »Dušica, kaj ne, da sem prvi možki, ki te je poljubil?«

Vera: »Seveda. Čudno je le, da mi je tako govoril še vsak možki.«

V castru pricade

Veverica

Toplega pozno jesenskega popoldne sem sedel na štoru v globokem gozdu na Kubanskem. Zlatorumena praprotna rdečkasto robidje sta dajala okolici poseben čar. Pravim, da sem sedel na štoru in — piskal. Pesmico zaljubljenega jereba sem pel, da bi privabil ljubosumneža. Milo in proseče se je prelival skozi goščavo moj ci-ci-ri-ci-ci, toda učinka ni bilo in zdelo se mi je, da so mali viteri danes složno odšli na junaški boj onstran meje.

Tako sem se potepal ves dan po gmajnah, ne da bi videl repa. Solnce, ki je že ležalo za zlektnjeno Pohorje, mi je povedalo, da bo treba domov. Pa sem kar tako za slovo še enkrat zacicirikal. Pri drugi kitici pa se nekaj zgane tam med vejevjem. Bila je veverica, no, vsakdanji pojav!

Okoli Vseh svetnikov je bilo. Dan meglen in pust. Večja družba nas je bila, šli smo na snjake gori nad Falo. Na

Politična obzrje

Konkordat definitivno odstavljen z dnevnega reda

BEOGRAD, 9. februarja. »Glasnik srbske pravoslavne cerkve« je v svoji izredni izdaji z dne 8. t. m. objavil deklaracijo, v smislu katere je svet arhijerejski sabor upošteval zadevna sporočila oziroma izjave ter obrazložilve predsednika vlade z dne 27. okt. 1937, nadalje razpis notranjega ministra z dne 24. novembra 1937, izjavo notranjega ministra z dne 29. decembra 1937 v seji skupščinskega finančnega odbora in ponovno zatrdilo predsednika kraljevske

vlade svetemu arhijerejskemu saboru z dne 1. februarja 1938 ter je na podlagi tega upoštevanja soglasno ugotovil, da nudi omenjene uradne izjave zadostno jamstvo, da je ta in tak konkordat z dne 25. julija 1935 dejansko stavljen iz dnevnega reda in odpade ter da ne bo več predložen narodnemu predstavništvu v zakonitost ter je vse to soglasno sprejel na znanje. O tem naj arhijereji obvestijo duhovščino in narod.

Mačkovi senatorji ne pojdejo v senat

»Vreme« javlja iz Zagreba, da so se v ponedeljek sestali na stanovanju dr. Mačka senatorji, izvoljeni na listi Kmetstvo demokratske koalicije. Na konferenci so razpravljali o rezultatu volitev in o nadaljnji taktiki. Soglasno je bilo sklenjeno, da senatorji, ki so bili izvoljeni na listi KDK, ne bodo sodelovali pri delu senata. V zvezi s tem je bila objavljena posebna izjava, ki so jo podpisali vsi iz-

voljeni senatorji razen dr. Krnjevića, ki se nahaja v inozemstvu.

V zvezi s senatskimi volitvami je vodstvo HSS izključilo iz stranke predsednika občine Ključ Muhameda Hasanbegovića, predsednika občine Velika Kladuša, Hasana Miljkovića in predsednika občine Dragalić, Ivana Ivankovića, ker se glasovali za listo JRZ.

Razne vesti

Grški princ Nikolaj je umrl včeraj ob 10.15 v Atenah. Princ Nikolaj je bil tretji sin kralja Jurija I. in kraljice Olge. Bil je oče kneginje Olge in stric sedanjega kralja Jurija. Princ Nikolaj se ni zanimal samo za svoj poklic, ampak je posvečal veliko pažnjo tudi umetnosti.

Poslanski klub JNS je imel včeraj popoldne sejo, na kateri je določil govornike za proračunsko razpravo.

Zakon o ustanovitvi novih okrožjih in sreskih sodišč je sprejela narodna skupščina na včerajšnji seji.

Zdeavstva

Slepo črevo. Nemški zdravnik dr. Buchmann trdi v nekem zdravniškem časopisu, da je važen in zanesljiv znak za vnetje slepega črevesa znatno razširjenje bolnikove desne zenice. Ta simptom je ugotovil dr. Buchmann na približno 5000 bolnikih, ki so oboleli in bili operirani zaradi vnetja slepega črevesa.

Mleko kot lepilo. Kaj hočemo z obraznimi lepotili doseči? To, da bi bili kot Snegulčica: lica bela ko sneg in rdeča ko kri. Same po sebi take namere niso napačne. Brez dvoma, da ga ni na svetu člo veke, ki bi ne imel rad gladke in mehke ter prijazno obarvane kože na obrazu. Mozolasti, z rdečimi in modrimi lisami pokriti obraz, ki mu stoluje bakreno bleščeči se nos, nak, takega obraza se nikdo ne veseli. Gube v obrazu ne povzročajo skrbí samo mestnim damam, prav foliko se jih boji delavka in kmetica. Kaj bi tu govorili drugače kot je! In vendar imamo v našem mleku najboljšo obrazno lepoto.

Novejše knjige, ki hočejo skrbeti za lepšanje naših obrazov, govore, da je mleko, nerazredčeno ali z vodo lahno razredčeno, ne le izvrstno, temveč eno najstarejših lepčil. Mleko je sestavljeno predvsem iz masti in vode, tedaj iz prav istih sestavin kot mnoga sredstva, ki jih ponujajo pod donečimi nam tujimi imeni. To lastnost mleka so poznali v vseh časih zgodovine. Stari grški, zlasti pa rimski pisci nam včasih zelo podrobno pripovedujejo, kako je ženskam v sivi davni mladi mleko služilo. Zvečer so si obložile obraz z mešanico mleka in kruhove skorje. Zjutraj so si to mešanico zmile z obraza z mlekem. O Popeji, ženi groznega Nerona, je znano, da so morali na njenih potovanjih voditi s seboj vedno čredo oslic, da je imela vedno pri roki njih mleko za umivanje. Naáoleonova žena Jožefina je bila znana po svoji lepi obrazni koži. Umivala se je namreč v mleku, v katero so prej namočili vijolice. Celó v najstarejših egiptskih zapiskih je govora o mleku kot lepilu. V novejšem času je tudi sodobna znanost pričela vedno bolj uporabljati to domače in lahko pristopno sredstvo. Sedaj pa se bojimo, da se mleko ne bo podražilo...

Obiski pri bolniku. Kadar obiskujemo bolnike, moramo biti še prav posebno pozorni in previdni proti njim. Predvsem obisk ne sme trajati predolgo. Bolnika nikar ne mučimo z neprijetnimi in dolgotrajnimi razgovori. Tudi mu ne smemo neprestano ponujati prinesenih darov, piškotov in drugih jedil. Nikar ne hodimo štorčkaje in robavsarsko, kakor da smo na planinah, temveč stopajmo po prstih, čeprav bolnik ne spi. Razumeti je treba, da ga vsak nemir in ropot vznemirja, s čimer se mu marsikdaj občutno poslabša tudi splošno zdravstveno stanje.

snel puško in hajd na lov. Že dolgo me je prijatelj prosil, naj mu preskrbim štiri veverice — za kvartet. Sicer nisem preveč »muzikališč«, vendar pa vem, da je taka kvartetovska skupina prav lep okras v sobi.

Dan je bil prav lep. Milijon snežnih kristalov se je lesketalo v soncu. Ker je zmrazil sneg preveč hrustal pod nogami, mi ni bilo mogoče misliti na zakaz. Zato sem se odločil, da jih ukanim s piščalko in jerebar je zapel svojo božično pesem. Nisem dolgo mledoval. Veja se zamaje in »ta mala lisička« — kot jo imenuje moj mali — se pojavi v svojem bogatem kožuhi. Tako sem res imel srečo, da sem z jerebovo pesmico ujel cel kvartet!

Da pride veverica na jerebov klic, je razlagati tako, da si misli ob petju jereba, da se tam pač nahaja jerebje gnezdo, saj je znano, da ji gredo jajčeca ptic pevk in tudi druge perjadi prav posebno v slast. Pa tudi mladičem-goličem ne prizanaša! Kdo bi si mislil, da igra ta navidez tako nedolžna živalca v naših revirjih tako roparsko vlogo?!

Beg iz ruskega ujetništva

(Po svojih doživljajih napisal: J. Petré.)

Odslej me gospodar ni več sili k delu ter sem res dobival boljše hrano. Ujetniki pa so mi obljubili, da bodo oni tem pridneje delali, samo da mi pomorejo do zdravja. Minilo je par tednov, ko sem se počutil nekoliko krepkejšega ter poskušal po malem tudi delati. Tedaj pa je zbolel še eden za nalezljivo boleznijo. — Preiskovalni zdravnik je odredil, naj naju oba odpravijo takoj v bolnišnico. Tovariša so sprejeli, jaz pa sem bil radi pomanjkanja prostorov poslan v vojašnico, kamor se je vrnilo že več ujetnikov z dela.

Nekega dne pride v vojašnico ruski praporščak, da nam odvzame čevlje. Lepi čevlji, ki sem jih dobil od kmeta, so se mi smilili, da bi jih oddal, zato sem jih rajši zatajil. Ali obuti si jih potem nisem več upal, zato sem sklenil, da jih prodam. Imel sem srečo, kajti na dvorišču so se nahajali tudi begunci in pri njih sem zlahka spravil čevlje v denar. Dobil sem osem rublev. Toliko denarja še nisem imel v Rusiji. Kupoval sem si mleka, kar je moje okrevanje še pospešilo. Vsak drugi dan pa sem hodil v bolnišnico po zdravila.

Zopet so začeli prihajati kmetje po nas. Ker nas je bilo malo, niso dosti izbirali. V vojašnici pa se nam je godilo vedno slabše, zato sem sklenil, da grem rajši na delo. Nihče ni hotel več ostati v vojašnici. Nekateri so prišli na dobro mesto. Z menoj jih je bilo osem. Vsakemu so odkazali svoje delo, mene so radi bolehlavosti določili za pastirja. Pasel sem 70 glav živine. Od začetka mi je bilo dobro. Ker pa je bil pašnik krog in krog obdan z njivami, mi je živina začela uhati v škodo. Moral sem mnogo begati, ko sem jo zavrčal.

Nekega dne sem se tako upehal, da sem se zgrudil. Prišel je gospodar ter se močno znesel nad menoj. Ko pa se je prepričal, da sem težko bolan, mi je dovolil, da grem drugi dan k zdravniku.

Zjutraj se odpravim na 12 vrst dolgo pot v Kobelak. Med potjo se mi pridruži še dva tovariša, ki sta se pritoževala, da jima pri tem kmetu ni več obstanka. Niti zajtrka niti kosčka kruha nismo prejeli na poti. Lačni kakor smo bili, smo se oglašali pri manjših kmetih, ki so nam radi postregli s kruhom in mlekem. V mesto smo prišli šele zvečer. Takoj smo poiskali znano vojašnico ali o ujetnikih ni bilo ne duha ne sluha. Naleteli smo pa na policijsko stražo, ki nas je ročno odpremila v policijski zapor.

Celica, ki smo se v njej znašli, je bila kaj majhna umazana luknja in je po njej mrgolelo stenice, ščurkov, uši in bolh. Edina oprema je bila vrč z vodo in še neka posoda. Mesto hrane smo dobivali dnevno 8 kopejk, za ta denar smo si mogli kupiti poldrugi funt kruha. Zjutraj smo ga dobili, opoldne ga že nobeden ni več imel.

Vsega nas je bilo v celici osem. Lačni in žalostni od negotovosti, kako dolgo bo še trajalo to jetništvo ob kruhu in vodi, smo prestajali grozne dneve.

Po treh tednih sem bil popolnoma zdrav. Oblekel sem zopet svojo obleko, sestre pa so mi povezale v velik robec kruha in drugih jestvin. Prišel je stražnik ter me odvedel nazaj v zapor, kjer sem našel še vse tovariše. Bili so močno shujšani. Razvezal sem robec ter bratovski razdelil vse dobroto. Hitro smo jih pospravili, potem pa zopet skupno gladovali. Preden so nas izpustili, je preteklo celih 24 dni.

Zopet smo hodili 12 vrst dolgo pot do postaje Kobelak, od koder smo se v nekaj boljših vagonih odpeljali v Poltavo. Za dan hoda smo prejeli 2 kopejki v približek. Ker je bila že noč, so nas na postaji pričakovali z baklami. Tu se nam je pridružilo več ruskih ujetnikov. Vodili so nas naravnost v glavno turmo (jetnišnico).

Toda ostali smo le tri dni, nakar so nas vrnili v Kobelak na kruh in vodo. Nato zopet v Poltavo v turmo in končno v vojni tabor, kjer smo ostali samo par dni. Zopet smo hodili dve uri na postajo ter se z vlakom odpeljali v smeri proti severozahodu. Več dni smo se tako vozili v negotovost, dokler se nismo ustavili v Tambovu, kjer smo se nastanili

Komunalna politika

Novi mestni proračun 1938-39 sprejet

Protest gostilničarjev in hotelirjev — Danjkove barake bodo podrli — Nova tržnica še nerešena zadeva — O. s. Meglič: Kaj namerava ukreniti mestna občina, da pride Maribor v prvi draginjski razred — Prodajte blok stanovanjskih hiš v Smetanovi ulici — „Tudi mi smo to delali, ko smo bili v opoziciji“ — Odškodnina mestnim svetnikom

V mestni posvetovalnici se je vršila sinoči prva letošnja seja mestnega sveta mariborskega, na kateri se je dokončno sprejel proračun mestne občine mariborske za upravo leto 1938-39, ki izkazuje, kakor smo že včeraj poročali, din 60.118.200 dohodkov in prav toliko izdatkov. Sejo je otvoril ob 18. uri mestni predsednik dr. Juvan, ki je uvodoma (manjkala sta mestna svetnika gg. Grčar in Petejan) pozdravil novega sreskega načelnika Maribor levi breg dr. Šiško, ki je prvič prisostvoval občinski seji. Nato so se določili člani v mestno disciplinsko sodišče I. stopnje za l. 1938 in sicer Ozvatič, dr. Miler, nam. Stabej in Prijatelj. Izvolil se je tudi gradbeni odbor za leto 1938, v katerem so: Žebot, dr. Pihlar, Stabej, inž. Jelenec, inž. Vaneč, inž. Strgaršek, namestnik prof. Baš, inž. Ničič, dr. Miler.

Sledil je obširen referat finančnega referenta mestne občine mariborske g. Hrastelja, ki je v tridesetnem govoru podal ekspozice o novem proračunu mestne občine mariborske. Govoril je o personalni politiki pri mestni občini, o šolstvu in kulturi, o zdravstvu, o gradbeni socialni in finančni politiki mestne občine mariborske. Dejal je, da plače občinskih uslužbencev niso pretirane in da znašajo v odstotkih manj kakor v drugih mestih naše države napram celotnemu proračunu. Nadalje je finančni referent poročal, da so se gostilničarji in hotelirji pritožili proti osnutku novega proračuna in sicer predvsem radi nameravane uvedbe takse za bivanje tujcev v mestni občini mariborski. Na ta protest gostilniških podjetnikov je finančni referent odgovoril, da bodo dohodki te takse služili izključno za propagando našega mesta in da so gostilničarji lani itak dobili od mestne občine mariborske najmanj za din 200.000 ugodnosti. Glede zahteve Združenja gostilničarjev v Mariboru, naj se v proračun vnese primerna vsota za gradnjo srednje hotelske šole v Mariboru, je mestni svetnik Hrastelj odvrnil, da bo to mestna občina storila takrat, ko se bo vsa akcija postavila na realnejšo podlago. Pri poglavju o gradbeni politiki mestne občine je finančni referent dejal, da bo letos poleti mestna občina podrli barake v Danjkovi ulici, tako da bo ob 20 letnici osvobodjenja ta madež našega mesta odstranjen. Sredstva za gradnjo novih zasilnih stanovanj, kakor tudi za novo carinarnico in stanovanja za carinske uradnike niso vnešena v redni proračun, ker se bodo potrebna sredstva črpala iz kaldrminskega fonda in iz transakcije pri prodaji vojašnic. Glede nove tržnice se že delajo načrti, dokler pa načrti niso odobreni, tudi ne more priti ta postavka v redni proračun.

Po končanem poročilu finančnega referenta se je pričela generalna debata in se je kot prvi oglašil k besedi mestni svetnik g. Meglič. Interpeliral je mestnega predsednika, kaj namerava mestna občina ukreniti, da pride Maribor v prvi draginjski razred. Vprašal je tudi, koliko pričakuje mestna občina iz kaldrminskega fonda in kaj namerava občina s tem denarjem. V nadaljevanju svojega govora je m. s. Meglič dejal, da je po mestnih ulicah in trgih še precej nesnage in da naj mestna občina namesti po ulicah in trgih košarice za razne odpadke po vzorcu drugih mest. Glede takse za bivanje tujcev v mestni občini mariborski je g. Meglič dejal, da je naloga mestne občine, da pospešuje turizem, toda glede tega se doslej ni še nič storilo in je rodila uspehe je privatna inšitativa. Na eni strani hočemo tujce privabiti, na

drugi strani pa obremeniti. Hotelirji in gostilničarji bodo morali prevzeti vse takse na svoja ramena. Od nove takse si ne obetajo prav nobenega haska, ampak nasprotno. Neobhodna potreba je, da se pravilnik o pobiranju takse na bivanje tujcev odloži, ali pa naj se takse individualno zmerno pavšalirajo. Glede zvišanja doklad na neposredne davke za 10% radi nove socialne davščine je bil g. Meglič mnenja, da ne bo te nove davščine nosila samo industrija, ampak prizadeti bodo predvsem tudi trgovci, obrtniki in hišni posestniki. Dejal je, da je hišna posest v Mariboru najbolj obremenjena v celi državi in da se hišna posest leto za letom bolj obremenjuje. Mnogi hišni posestniki ne bodo mogli iz lastnega plačati nove davščine, ampak jo bodo prevajali na hišne najemnike in bodo najemnine zvišali. M. s. Meglič je v nadaljevanju svojih izjav dejal, naj se gotovi izdatki skrajšajo in naj mestna občina ne išče novih virov, ampak naj skuša breme odvaliti. Predvsem naj se proda blok stanovanjskih hiš v Smetanovi ulici, za katerega mora mestna občina plačati še 4 milijone din dolga.

Naslednji govornik m. s. Kores je povdaril, da so druga mesta že davno uredila vprašanje brezposelnih in brezdomcev. Uredba o starostnem zavarovanju delavcev ne odgovarja zahtevam delavstva ter je apeliral, da mestna občina zadevni pravilnik revidira. Nato je govoril podžupan F. Žebot, ki je priznal opoziciji pravico, da kritizira, ter dobesedno dejal: »Tudi mi smo to delali, ko smo bili v opoziciji!« Po njegovem mnenju mestni davki niso previsoki. M. s. dr. Miler je hvalil delo sedanje občinske uprave. M. s. Weiß je zahteval, da se vendar enkrat prične z realizacijo načrtov za graditev novega mostu v Melju. M. s. dr. Sušnik je dejal, da je Slomškova literarna nagrada za velika dela premajhna, za slabapa previsoka. M. s. dr. Pihlar je opozarjal, da obstoja nevarnost, da izgubi Maribor svoj dober sloves kot klimatični kraj, in to predvsem radi dima iz številnih tvornic. Mestna občina mora najti sredstva za odstranitev škodljivih vplivov industrije. Poslednji govornik je bil m. s. Sprager.

Vsem omenjenim govornikom in interpelantom je odgovoril mestni župan dr. Juvan, ki je poročal, da je načrt za zidavo nove carinarnice že izdelan in da je mestni občini na razpolago iz kaldrminskega fonda doslej 6 milijonov din. Mestna občina bo v svrhu izpeljave gradbenega načrta (gradnje nove carinarnice, zasilna stanovanja, stanovanja za carinike, regulacije cest itd.) najela primerne posojilo, ki se bo amortiziralo iz dohodkov kaldrminskega fonda, ki znašajo letno en milijon din. Glede gradnje novega mostu v Melju je mestni župan de-

jal, da bo mestna občina takoj votirala primeren znesek, čim to storijo država, banovina in okoliške občine, ki so v prvi vrsti v tej zadevi zainteresirane.

Potem, ko je mestni župan še podčrtaval važnost in nujnost novega socialnega davka in uvedbo takse za bivanje tujcev v Mariboru, se je vršilo načelno glasovanje za novi proračun, ki je bil soglasno sprejet. Tudi v detajlni debati je bil proračun soglasno sprejet, razen pri točki glede sprejetja in uvedbe novega socialnega davka, ko je m. s. Meglič glasoval proti.

Soglasno je bila odobrena tudi naredba o proračunu mestne občine mariborske za upravo leto 1938-39, ki pravi med drugim:

Iz proračunske rezerve se ne smejo zvišati krediti, določeni za osebne izdatke, pač pa se morejo zvišati iz proračunske rezerve krediti za nove pokojnine. V letu 1938-39 izpraznjena službena mesta se — razen v slučaju neobhodne potrebe — ne dopolnijo. Odškodnina za člane mestnega sveta za posle po občinski potrebi v mestu Mariboru ali v območju dravske banovine se določi na din 75 do din 150 dnevno, in to z ozirom na značaj izvršenega dela. Morebitni vozniki stroškov se zaračunajo posebej. Primerno višino odškodnine v določenih mejah odredi za vsak posamezni slučaj predsednik mestne občine.

Mestni svet je nato soglasno sprejel resolucijo, v smislu katere se banska uprava naproša, da v večji meri prispeva za podporo revežev v Mariboru in naj zadevo uredi s posebnim pravilnikom. Glede akcije za uvrstitev Maribora v prvi draginjski razred je mestni svet pooblastil mestnega predsednika, da stori vse potrebne korake na mero-dajnih mestih v Beogradu.

Nato je mestni svet odobril predlog finančnega referenta, da se stanovanjski prostorji v novih zgradbah oprosti za dobo 6 let od kanalščine in vodarine. Tudi je mestni svet odobril najetje posojila 500.000 din za nakup stavbišča za novo realno gimnazijo, in sicer pri Mestni hranilnici mariborski za dobo 20 let. Končno je mestni svet odobril nakup 730 kv. metrov velike parcele po 138 din za kv. meter v Aškerčevi ulici od ge. Frider Primerjeve, na katerem kompleksu bo mestna občina zidala zgradbo stanovanjskih hiš za carinske uradnike, na kar je mestni predsednik zaključil proračunsko sejo.

V okviru detajlne proračunske debate se je pravilnik o pobiranju takse na bivanje tujcev v mestni občini mariborski, ki smo ga že včeraj objavili v našem listu, spremenil, in sicer tako, da znaša taksa pri ceni postelji do 10 din 1 din, pri ceni postelji do 40 din 2 (mesto prvotnega načrta 3 din), pri ceni postelji nad 40 din pa 5 din.

Obmejni razgledi

Cirilmetodova šola v Gradišču — zaprta!

Naši javnosti je znano, s kolikim trdom in stroški je naša narodnoobrambna organizacija CMD zgradila v obmejnem Gradišču novo šolsko poslopje, v katero je pohajalo okrog 100 šolobveznih otrok. Pomen te nove šolske postojanke tik ob avstrijski meji bi bilo odveč povdarjati. Neprijetno nas je dirnila vest, da je prepotrebna šola že od petka 4. t. m. zaprta. Ena učna moč, ki je na tej šoli poučevala, je bila premeščena drugam, tako da je ostalo vse breme na ramenih agilnega, a žal bolehnega šolskega upravitelja g. Turka, ki je moral radi svojega slabega zdravstvenega stanja iskati zdravniške nege. Šola je na ta način ostala brez vsake učne moči in je 95 šo-

lobveznih otrok ostalo preko noči brez pouka.

Za obmejno Gradišče je v narodnem pogledu zaprtje šole neizmerna in nepopravljiva škoda in je dolžnost mero-dajnih činiteljev, da se sedanje stanje čimprej odpravi ter da se na to šolo imenuje nove učne moči, da bodo Gradiščani za svojo šolobvezno mladež deležni pouka in vzgoje, za katero je oskrbela naša CMD z velikimi žrtvami potrebno streho. Narodna dolžnost veleva, da se ta šola čim prej zopet odpre!

Spomnite se CMD

Narodno gledališče

Noč v Kairu

Snočnja premiera Gilbertove operete »Noč v Kairu« je v splošnem dobro uspešna. Predvsem je ugajala slikovita scenarija, pa tudi novi kostumi in okusne obleke. Gilbertova glasba ni na oni stopnji melodioznosti in privlačnosti, kakršne smo vajeni pri drugih operetah. Zametek, razplet in konec operetnega dogajanja, ki se suče okoli dragocenega diadema rodbine Damašinov, potekajo v značilnem krogotoku operetne šablone z neizogibnostjo treh parčkov ob koncu tretjega dejanja. Zdi se, da ni opereta razgibala občinstva do tolike mere, kakor pri drugih operetah, četudi so se vsi sodelujoči zelo potrudili, da bi prevzete naloge čim prepričevalneje izvedli. Lojze Herzog je svojevrstno zasnovani Gilbertov glasbi, ki je ob prvem dejanju na nekaterih mestih precej orientarno usoglašena, dal primerne poudarka. Orkester je mestoma preglaševal soliste in zbor. Zelo okusen je bil koreografski vložek v prvem dejanju, ki ga je prizadevno pripravil naš koreograf Anton Harastovič, ki je kot režiser uspešno rešil tudi ostale probleme režijskega in sceničnega značaja.

Jelka Igličeva je v vodilni vlogi Jane Fanelove beležila močan napredek, ki se tiče predvsem igralske strani njenega podajanja. Tudi v pevskih partijah se je s svojim partnerjem Sancinom, ki je bil galanten, prožen Aristide, učinkovito uveljavila, v kolikor pač dopušča šlagerska pičnost obeh solističnih vlog, na čemur sploh trpi ta opereta. (Noči v Kairu, O sladka žena, Ni li pregrešno). Elza Barbičeva je kot princesa Nastja razvila vse svoje subretne spretnosti, s katerimi lahko, dovršeno in kakor igraje izvaja tudi najtežje detaje. Komično področje sta zastopala Danilo Gorinšek kot posrečen knjaz Damašinov, Anton Harastovič pa v vlogi zaljubljenca Franja.

V ostalih manjših vlogah so se primer-no uveljavili še Branka Rasbergerjeva kot Španjolka, Pavle Kovič kot policijski komisar, Edo Verdonik v vlogi legacijskega uradnika, Danica Savinova kot služkinja pri Fanelovi, P. Rasberger kot hotelski ravnatelj, L. Cernobori kot natak, Lojze Stander kot tajinstveni gospod, Milan Košič kot svojsko zasnovani sluga pri Ravallinu, Just Košuta v vlogi reporterja in letališkega uradnika, nadalje Rado Nakrst in Franjo Blaž kot prvi in drugi gospod, Slava Gorinškova pa kot zamorka.

S snočnjo premiero so absolvirane komaj tri operete v letošnjem operetnem repertoarju in si glasbeno občinstvo čim preje želi potrebne spremembe v pričakovanju napovedane operne predstave.

—V

Sreda, 9. februarja, ob 20. uri: »Veronika Deseniška«. Red C.

Četrtek, 10. februarja, ob 20. uri: »Noč v Kairu«. Red D.

Petek, 11. februarja: Zaprto.

Mariborska opera. Težko pričakovana prva operna premiera se bliža svojem uresničenju. Vprizori se popularna Verdijeva opera »Trubadur«.

Predstava za dijake. V nedeljo 13. tm. popoldne se vprizori zadnjič in ob znanih cenah španska klasična ljudska igra »Sodnik Zalamejski«. Dijaštvo dobi sedeže po najnižjih dijaških cenah, toda le v predpodoči.

Plesni večer v Mariboru. Nameravani plesni koncert svetovno znane umešnice Rosalie Chladek se je moral radi odpo-tovanja umetnice na turnejo po Italiji odložiti na prvo polovico marca.

Nesporazum.

Gospodar (novi sobarici): »Spelka, všeč si mi. Imaš že fanta?«

Špela: »O ne, pač pa deklico.«

Ajb!

Tat (tatu): »Vse tajeenje ti ne bo pomagalo; ako ne boš mogel dokazati, kje si bil tedaj, ko je bilo mesarju ukradeno svinjsko stegno, boš obsojen!«

»Kdo pravi, da ne morem dokazati! Dokazal bom, da sem bil prav v tistem času v župnišču, kjer sem ukradel pre-si-ča!«

v nedograjenem gledališču. Imeli smo na izbiro, da se zberemo v dve skupini. Obvestili so nas namreč, da bodo Nemci poslani v Sibirijo, Slovenci pa v Turkestan. S tovariši sem se odločil za Turkestan.

(Nadaljevanje prili. sredo.)

Mariborske in okoliške novice

Kuharski in servirni tečaj združenja gostilniških podjetij za mariborsko okolico

V želji, da čim bolj usposobi svoje članstvo ter dvigne nivo naše gostinske obrti s posebnim ozirom na naraščajoči tujski promet ter zahteve potujočega občinstva, se je združenje gostilničarjev za mariborsko okolico odločilo za vsa letoletno prirejanje kuharskih in servirnih tečajev, ki bodo našim bodočim gostilničarkam nudilo vse ono, kar je potrebno za uspešno vodstvo njih podjetij. Pred nedavnim se je končal prvi tak tečaj, katerega je obiskovalo 20 gošenk iz vseh krajev širše mariborske okolice, ki so se praktično in teoretično vpeljele v kuharsko umetnost ter se izveščale v pravilnem serviranju, kakor ga zahteva najbolj razvijen gost. Posebno serviranju bo treba v bodoče posvečati čim več pažnje, ker nas baš po tem mnogo sodijo tujci. Praktično vodstvo tečaja je bilo v rokah priznanih strokovnjakov, pod katerih vodstvom so tečajnice pripravljale izbrana jedila za vse mogoče prilike. Tečaj je trajal celodnevno in so bila popoldne predavanja iz najvažnejšega, kar mora zanimati vsako gostilničarko. Predavanja so oskrbeli znani mariborski strokovnjaki in sicer je predaval o higijeni gostišč s posebnim ozirom na tuberkulozo g. dr. Marinič, o živilih in poživilih prof. Škof, o pravilnem vedenju in dobrem gospodarstvu g. Povodnik, o davčnih zakonih davčni vodnik, o davčnih zakonih davčni upravitelj g. Šmid, o obrtnem zakonu obrt. nadzornik g. Založnik, o kletarstvu klet. nadzornik g. Vojsk ter o tujškem prometu in njega pomenu za naše gospodarstvo Putnikov ravnatelj gosp. Loos.

Ob koncu tečaja je priredilo združenje malo svečanost, za katero so tečajnice oskrbele vse potrebno ter pred zbranimi gosti tudi praktično dokazale uspeh tečaja. Predsednik združenja g. Matija Holc, ki ima za izvedbo tečaja največ zaslug, se je v svojem govoru najprej zahvalil banski upravi, ki je tečaj odobrila ter ga tudi denarno podprla, nato pa pozdravil zastopnike oblasti, obrtno-zadružnega nadzornika g. Založnika, zastopnika zbornice TOI zborničnega svetnika g. Šereca, nadalje davčnega svetnika g. Šmida, zastopnika mariborskih gostilničarjev gg. Povodnika in Jenka ter ostale goste. Nadzornik g. Založnik je s kratkim govorom orisal pomen takih tečajev, ki bi jih morala prirejati vsa naša združenja, da bi bila vzgoja naših bodočih gostilničark praktična in teoretična ter vezana na ohranitev naše nam lastne domačnosti ter solidne postrežbe. Nadalje je podčrtal, da ni pričakoval v teh razmerah take višine uspeha in da je prirediteljem dala največje priznanje sama banska uprava s svojo podporo. Za zbornico je izrekel pozdrave pozdrave ter priznanje g. Šereca, za mariborsko združenje pa g. Povodnik. V imenu udeleženk se je predsedniku zahvalila za vso skrb, ki ga bodo gotovo posnemali zveza združenj v Ljubljani kakor tudi ostala združenja. Predsednik se je še zahvalil vsem predavateljem za odziv in trud kakor tudi trdki Renčelj, ki je dala lokale brezplačno na razpolago, nadalje trdila Vicel, Berndorf in Bernhard, restavracijana Povodnik in Majcen ter ostalim, ki so pripomogli h lepemu uspehu tečaja.

Dunajska vremenska napoved za jutri, v četrtek 10. t. m., predvideva: Na zapadu nizka oblačnost, v nižavah nikakšne bistvene spremembe, na vrhovih padec temperature.

Prva izgnanca iz Avstrije sta že prispele davi v Maribor v smislu najnovejše odredbe avstrijske zvezne vlade, o čemer poročamo na prvi strani. Sta to znani graški krojaški mojster Mirko C v i k e r in njegov sin.

NAROČNIKI POZOR!

V zvezi z večkrat objavljenim pozivom ter opozorilom radi poravnave zaostale naročnine smo priložili položnice s prošnjo, da se jih cenjeni naročniki čim prej poslužijo.

Uprava »Večernika«.

Članski sestanek JNS za mesto Maribor in okolico bo v četrtek 10. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Poročal bo gospod minister in senator Ivan P u c e l j o političnem in gospodarskem položaju.

Smrt blage žene. V Ljubljani je preminila ga. Ivana Dolanc. Pokojnica je bila blaga, plemenita žena, skrbna in vzorna mati. Ljubili in spoštovali so jo vsi, ki so jo poznali. Svetal ji spomin, žalujočim, predvsem njenemu sinu, novinarskemu tovarišu g. Josipu Dolancu, naše globoko sočutje!

Na Dobrenju pri Pesnici je izdihnila včeraj svojo plemenito dušo po mučni in težki operaciji ga. Terezija F r a s, soproga tamošnjega župana in znanega ekonoma g. Franja Frasa, stara komaj 52 let. Pokojnica je bila pravi vzor gospodinjice, matere in soproge ter največja dobrotnica siromakov. Praga njene notorično gostoljubne hiše ni namreč še prestopil siromak, da bi ga ona ne bila nasitila s pravo materinsko ljubeznijo. — Pogreb se vrši jutri ob 10. uri dopoldne. — Draga Lizika! Počivaj mirno in spokojno na lepem Dobrenju, katero si tako ljubila. Vsi, kateri smo Te poznali in sprejeli nešteto dobrot iz tvojih, vedno darežljivih rok, Te ohranimo v najlepšem spominu. — Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje.

Mladenčičem. Komanda zrakoplovstva vojske je razpisala natečaj za sprejem večjega števila gojencev v civilno pilotsko šolo. Gojenci ne smejo biti mlajši od 20 in starejši od 25 let, najmanj dovršeno srednjo šolo z zrelostnim izpitom. Rok za vlaganje prošnje je do 10. marca. Ostali pogoji so razvidni na mestnem vojaškem uradu med uradnimi urami.

Na Pohorje ozir. do odcepa za »Mariborsko koč« bo vozil poseben avtobus o priliki »VI. Orožnovega smuka«, in sicer v soboto, dne 12. februarja ob 18. uri izpred biljetarne »Putnik«. — Prijave se sprejemajo do sobote dopoldne istotam. Cena Din 20.— po osebi.

Ruski večer v Kazini 12. II. ob 20. uri

Umetniški koncert ruske glasbe, nato DRUŽABNI VEČER Ruske pesmi Jazz Vstop proti povabilu

IV. Ruski večer v Kazini v soboto dne 12. februarja. Na koncertu sodelujejo: gđc. D. Oljekop, prvakinja ljubljanske opere, g. A. Manoševski, prvak zagrebške opere, dr. Roman Klasinc, virtuos na klavirju. Po koncertu družabni večer. Ruske pesmi poje h gitarji g. M. Lebedev, bivši član zagr. opere. Svira jazz. Toaleta promenadna. Vstop proti povabilu. Začetek ob 20. uri.

Klub koroških Slovencev in Branibor v Mariboru opozarjata javnost na večer, ki bo v petek dne 11. februarja ob 20. uri v Ljudski univerzi v počastitev 50 letnice smrti Andreja Einspielerja, borca za pravice koroških Slovencev.

Napos vabi na svojo vsakoletno prireditve vse one, ki se hočejo navžiti domače, dovtipne in pristrčne zabave, kjer bo prišel vsakdo na svoj račun. Naš ples hoče postati edinstvena narodna zabava. Oddolžimo se društvu, ki s pomočjo te prireditve vrši važno in nepotrebno delo na socialnem in kulturnem polju v Mariboru.

PRIPRAVITE SE VSI na veliko maškerado, ki se bo vršila na pustni torek v Narodnem domu. Maškerado priredi gradbeni odsek Sokolskega društva Maribor matca v korist fonda za zgradbo Sokolskega doma.

Dunaj v predpustnem rajanju in sloviti zimsko-sportni center Avstrije »Semmering«, posetite izredno ugodno, ob priliki Putnikovega izleta z luksuznim avtom karom od 19. do 21. februarja. Vožnja in vizum le Din 260.— Na Dunaju predpustne prireditve in Karnevalfestzug, na Semmeringu zimsko sportna tekmovanja. Prijavite se čimprej pri »Putniku« Maribor, Celje, Ptuj.

Zadnje telefonične vesti

Milanski »Teatro Lirico« zgorel!

OGROMNA ŠKODA.

MILAN, 9. februarja. Danes ponoči je zgorelo znano tukajšnje gledališče »Teatro Lirico«, ki je bilo še nedavno renovirano z ogromnimi stroški. Sinoči je bila v tem gledališču varietetska predstava, pa je nenadno, iz še nepojasnjenih vzrokov zajel ogenj parket ter se tako naglo razširil, da je bilo mogoče misliti samo na lo-

kalizacijo požara. Vse gledališče, razen odra je zgorelo. Škoda je ogromna.

GRŠKI FINANČNI MINISTER UMRL.

ATENE, 9. februarja. Grški finančni minister Rediavis, ki je delj časa bolehal, je danes ponoči umrl.

Kino

Kino Union. »Kile življenja« s prekrasno vsebino, mojstrovina francoske filmske produkcije.

J. J. Chevallier

Nocoj ob 8. bo predaval v »Vesni« odlični znanstvenik J. J. Chevallier o francoskem državniku Clemenceauju. — Predavatelj, ki je profesor juridične fakultete v Grenoblu, slovi v Franciji kot strokovnjak angleškega prava. Predaval je kot gost na angleških univerzah, bil z navdušenjem sprejet od Poljakov in imel letos vrsto predavanj na pravni fakulteti v Beogradu. Govoril je tudi v Zagrebu, Ljubljani, Osijeku, Subotici in v drugih mestih naše države. Pozdravljamo odličnega gosta in opozarjamo občinstvo na njegovo predavanje.

»Staribor« ima svoj mesečni sestanek v četrtek dne 10. februarja 1938 ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma v Mariboru. Proslavljal bo 60. rojstni dan svojega predsednika g. Vilka Weixla, ki slavi istočasno svojo 30. letnico kot samostojen trgovec. Kot ustanovitelju »Slovenskega trgovskega in obrtnega društva« v Mariboru in narodnemu delavcu mu hočemo primerno čestitati. Zato vabimo na sestanek tudi vsi njegove stanovske tovariše in prijatelje iz predvojnne in povojne dobe.

Pogrebno društvo Krčevina ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 13. febr. ob 9. uri v Kličekovi gostilni v Krčevini pri treh ribnikih. Člani in prijatelji društva vljudno vabljeni. — Načelstvo.

Materinski tečaj, namenjen materam, odrasli ženski mladini in vsem, ki se bavijo z vzgojo otrok, se prične v četrtek, dne 10. februarja ob 20. uri v Ljudski univerzi. Predava g. dr. Marin o temi: **Higijena matere in otroka pred rojstvom — Rojstvo.** Predavanje spremljajo skopične slike. Vstopnina prostovoljna. K temu predavanju je vstop dovoljen le ženskam.

Tukajšnje udruženje žel. uradnikov priredi v soboto 12. t. m. v veliki dvorani hotela »Orel« zabavni večer. Svira po jačeni železniški salonski orkester. Začetek ob 20. uri Med odmorom pevske točke in šaljivi nastopi. Čisti dobiček je namenjen v dobrodelne svrhe. Vabljeni vsi prijatelji dobre zabave!

Opozorjamo na današnje predavanje alpinističnega odseka SPD ob 20. v dvorani Ljudske univerze. Predava v slovenščini član odprave g. Jan Stolarski o poljski ekspediciji v čilske in argentinske Ande. Skopične slike.

Smrtna kosa. V Smetanovi ulici 51 je umrl v starosti 82 let vpokojeni nadpaznik moške kaznilnice Anton Pragar. Žalujemo preostalim naše toplo sočutje.

Praktični učiteljski izpiti — termini za vlaganje prijav. V letošnjem šolskem letu se bodo vršili praktični učiteljski izpiti od 3. marca do začetka junija. Vmes se bodo vršili veroučiteljski izpiti, ki se prične 28. marca t. l., za katere je treba vložiti prijave do 15. t. m., in praktični izpiti za otroške vrtnarice, ki se pričnejo 1. aprila; prijave je treba vložiti do 1. marca t. l. Z ozirom na veliko število učiteljskih prijavnikov, bo mogoče vse prijavljene kandidate izprašati samo, če se bo začelo z izpiti v polnem obsegu takoj v mesecu

marcu. Zato odreja izpitna komisija naslednje termine za vlaganje prijav: 1. Kandidati, ki že imajo 20 mesecev službe, morajo vložiti prijave do 20. februarja t. l. 2. Kandidati, ki bodo dopolnili 20 mesecev službe šele do 31. marca t. l., naj do tega dne vložijo prijavo. Tisti kandidati, ki do 31. marca ne bodo dopolnili 20 mesecev službe, ne morejo priti k izpitu v tekočem šolskem letu. 3. Kandidati, ki so bili pri novembrskih izpiti lanskega leta reprobirani na 6 mesecev in žele v tem šolskem letu ponavljati izpit, naj vložijo prijave do 20. februarja t. l. Na vrsto bodo prišli v zadnji skupini, ki bo opravljala izpit koncem maja. Vsi kandidati naj do 20. t. m. sporoče neposredno po dopisnici izpitni komisiji, da so vložili prijavo za izpit; obenem naj navedejo, koliko časa službujejo. To je komisiji potrebno za takojšnjo sestavo razporeda izpitov. — Državna komisija za praktične učiteljske izpite v Ljubljani.

Razpisan je natečaj za sprejem desetih diplomiranih veterinarjev v aktivno veterinarsko službo s činom veterinarskega poručnika. Rok za vlaganje prošnje je do 1. marca t. l. Vsi ostali pogoji so razvidni na mestnem vojaškem uradu med uradnimi urami.

Smrtna nesreča v delavnicah Splošne stavbene družbe na Teznem, ki se je pripetila dne 28. januarja 1937 in ki je zahtevala smrt predelavca Ivana Tikviča, je bila predmet kazenske razprave, ki se je vršila pred tukajšnjim okrožnim sodiščem. Pod obtožbo, da sta opustila na stroju za zavijanje pločevine, ki ga goni elektromotor, zavarovati vrtačo, tako da je os zgrabila Tikviča za obleko in ga zavrtela s tako silo, da je radi tega umrl, sta se morala zagovarjati 45-letni delovodja Rajmund Juhart in 35-letni obratovodja inž. Sergij Milosavljevič. Dopoldne se je vršila razprava v razpravi dvorani št. 53, in se je nadaljevala popoldne ob 15. uri na kraju tragične nesreče v delavnicah Splošne stavbene družbe na Teznem. Po krajevnem ogledu se je sodišče prepričalo, da obtožena nista kriva smrtni nesreče, in sta bila radi tega Rajmund Juhart in inž. Milosavljevič oproščena vsake krivde in kazni.

Koroški večer, kot spominski večer na 50 letnico smrti Andreja Einspielerja se vrši v petek, 11. februarja v Lj. univerzi. Uvodno predavanje bo imel g. prof. dr. Janko Kotnik, gđc. Zwitterjeva bo recitirala: Gregorčičevo »Andreju Einspielerju« in Albrehtovo »Koroška zemlja«. Dijaški zbor klasične gimnazije zapoje več koroških pesmi, med njimi »Koroške bratje«. H koncu bo recitacija »Koroške rapsodije« mariborskega pisatelja, ki pa hoče ostati anonimni — ob spremstvu skioptičnih slik. V ponedeljek: Kaj znamo o pračloveku? Predava g. dr. Božo Škerlj, docent v Ljubljani.

Loterijsko veselje v Napulju: 10 milijonov lir!

Znano je, da igra v Napulju malodane vsak meščan loterijo. Preteklo nedeljo se je pripetilo edinstven slučaj, da so igralci takozvane male loterije izžrebali številne srečke, katerih skupni dobiček znaša preko 10 milijonov lir. V mestu je nastalo veliko veselje in so mnogi siromaki videli v teh dobrih izboljšanjih svojega gmotnega položaja. To veselje pa je bilo kaljeno v trenutku, ko so last-

niki male loterije izrazili dvom, da bo oblast dovolila izplačilo tako ogromne svote pri enem samem zrebanju. Med Napuljem in Rimom so se vodili zatem živahni razgovori, ali naj se ta svota izplača naenkrat, ter je ministrstvo končno le pristalo na enkratno izplačilo vseh 10. milijonov lir. Veselje je radi tega zrebanja v Napulju nepopisno.

Ptujske novice

V Rogoznici sta doživela te dni zakonca Franc Menoni, žel. čuvaj v pok. in njegova soproga Marija, roj. Bokal, redek jubilej. Izpolnila sta 80 let svojega življenja. Leta 1934 sta v krogu sorodnikov in znancev obhajala zlato poroko. V zakonu se jima je rodilo 13 otrok; od teh živijo 3 sinovi in 2 hčeri. Častitamo k temu jubileju z željo, da bi zdrava dočakala še nov jubilej.

Zvočni kino. V sredo dne 9. 2. in četrtek dne 10. 2. obkrat ob 20. uri se bo predvajal film »Na skednju«. V glavni vlogi igra Heli Finkenzeller in Fritz Kampers. Kot dodatek pa se bo predvajal Paramountov Journal.

Študentske novice

Liudska univerza v Studencih. V preteklem tednu je razveselil poslušalce, ki jih je bilo okrog 200, g. inž. Janko Kurovec, ki je v lepih poljudnih besedah poročal o svojem potovanju »Preko Varne, Carigrada, Aten v Palestino in Egipt«. Krasne skioptične slike so nazorno pojasnjevale zanimivosti, ki jih je g. predavatelj doživel. Bil je lep večer, eden najlepših, kar so jih doživeli tekom 11 let! Hvala g. predavatelju! V četrtek, 10. t. m. ob 19. uri predava g. prof. Baš: »Zgodovinske slike obrtniškega in delavstva pred vojno v Mariboru in okolici«. Z ozirom na važnost predavanja so posebno vabljeni obrtniki in delavski sloji. Pred predavanjem se bodo predvajale najnovejše »Tedenske slike«. Vstopnine ni! Vljudno vabljeni vsi!

Študentsko grlo. Prav zanimivo sliko nam podaja statistika o zavžitju alkoholnih pijač v pretečenem letu. 32 gostiln, ki sta v vasi, je iztočilo 1355,5 hl vina, 48 hl mošta, 302,5 hl piva, 22 hl žganja, 473 hl ruma in likerjev in 779,13 hl sadjeveca. Zanimivo je, da se iztoči največ vina in razmeroma mnogo sadjeveca, v primeri z drugimi kraji popijemo zelo malo žganja, ruma in likerjev. Vrednost popitih pijač znaša preko 2.300.000 din, ki je kljub skromnim zgorajšnjim številkam ogromna, saj pride povprečno na glavo 450 din ali na rodbino po 1800 din. Pa pravijo da je kriza!

Gospodarske beležke

Na torkov živinski sejem v Mariboru dne 8. t. m. je bilo prignanih 7 konjev,

14 bikov, 210 volov, 374 krav, 14 telet, skupno 619 komadov. Povprečne prodajne cene za kg žive teže so bile: Debeli voli 4.60—5.50 din, poldebeli voli 3.80—4.60, plemenski voli 3.25—4.50, biki za klanje 3.50—4.75, klavne krave debele 4—4.80, plemenske krave 3.30—4, krave za klobasarije 2.25—3.30, mol. krave 3.10—4 breje krave 3—4, mlada živina 4.25—5.25 teleta 5—6.50. Prodanih je bilo 281 komadov. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 10—12 din, volovsko meso II. vrste 8—10, meso bikov, krav in telic 6—12, telečje meso I. vrste 10—12, telečje meso II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 10—14 din za kg.

Nad 600 milijonov din dobi država od trošarine na sladkor.

Mariborske novice

Svinje prebudile Zg. Vižingo. Te dni je neki dravograjski prevoznik vozil proti Dravogradu poln tovorni avto svinj. Radi poledice ni mogel na znani strmec v Zg. Vižingo. Bilo je že pozno zvečer in avto ni mogel nikamor. Vsled silnih sunkov so pričele svinje grozovito tuliti, tako, da so ljudje poskakali s postelji in šli nesrečnemu prevozniku na pomoč. Po triurnem delu se jim je posrečilo spraviti težak tovar na vrh klanca.

Iz Pesniške doline

Sv. Marjeta. Na Svečnico je uprizorila agilna sokolska četa pri Sv. Marjeti ob Pesnici v počastitev 64 letnice pisatelja Ks. Meška njegovo žalostno »Pri Hraštovih«. Prireditev, ki je bila istočasno združena tudi s počastitvijo velikega Jugoslovena Josipa Jurija Strossmayerja, je bila prav dobro obiskana. Uvodoma je mešani pevski zbor pod vodstvom g. Mirka Vaude zanosno odpel »Sokolski pozdrav« ter »Pesem sloge«, nakar se je g. Vauda v toplih besedah spomnil našega mladega kralja Petra II. ter orisal zatem plodonosno delo pisatelja in pesnika Meška. Režiser celotne vprizoritve g. Vauda je s srečno roko izbral igralce. V glavnih vlogah so dovršeno nastopili g. Ferik Ivan (kmet Hrašt), gđ. Cilka Kočijaž (babica Mica) ter gđ. Renica Vaudova (hčerka Anica), ki so se potrudili na vso moč, da so številnemu, pretežno kmečkemu ljudstvu prikazali čim verodostojnejše like. K celotnemu uspehu pa so nedvomno pripomagali tudi ostali sokolski dile-

tantje tako nagačivi mali Tine (Lojze Peršak), živahna igralka in pevka Mimika (Črepinko), nadalje pristno kmetski fant Tone (Fras Lojze) ter njegova žena Tončka (gđ. Lah Mimika), nepopustljivi ljubimec Lojze (Novačan France) ter njegova zaročenka Tilika (Bračičeva). Dejanje se je odigralo na šmarješkem diletantskem odru z učinkovito prepričevalnostjo. Lepo uspešno prireditev je bila zaključena z burko »V posredovalnici« in so šmarječani želi odličan uspeh, h kateremu jim moramo samo čestitati!

Gube na rjuhi izdajajo spol

Po gubah na rjuhi spoznaš, ali je spal na postelji moški ali ženska. Kako se pozna na postelji, da je kdo spal na nji? To je važno zlasti za policijo, ko je treba

dognati, kdo je spal na postelji, moški ali ženska, kadar je bil storjen zločin. Zato so v Franciji temeljito preučili to vprašanje s pomočjo zdravnikov. L' se jim je slednjič posrečilo dognati izvestne značilne znake, po katerih spoznamo, ali je spal na postelji moški ali ženska. Odločilno je tu perilo. Pri tem ni važno, ali je bilo novo ali že rabljeno, iz kakšnega blaga je in podobno. Zadostuje, če je spal človek na postelji dobro uro. Vsak človek namreč bolj ali manj zmečka pod seboj rjuho. Pri tem se je izkazalo, da se napravi mnogo gostih gub po dolgem v sredini, če je spal na postelji moški, medtem ko pusti ženska pod seboj manj gub, a te razdeljene bolj ali manj po vsej rjuhi. Po teh znakih se posreči ugotoviti prenočevalca tudi, če je rjuha prav kar polikana in napeta na žimnico.

Razno

MIZARSKA STAVBENA DELA

Izvršuje najcenejše mizarsko podjetje Albin Belak, Maribor, Miklošičeva ul. 2. 707

POKROMANJE. PONIKLOVANJE

wsake vrste, dobro in poceni izvršuje »Ruda«, Maribor, Trstenjakova 5. 213

STAVBENA IN POHIŠTVENA MIZARSKA DELA

vezana, furnirana in navadna Jamčim za lastnoročni izdelek Sprejemam tudi popravila po najnižjih cenah. Kolrač, Tezno, Ptujka c. 187. 745

GOSTILNA »PRI LOKOMOTIVI«

Frankopanova ul. 29, vzame 80 do 100 abonementov na hrano, po zelo nizki ceni, hrana izvrstna. 741

RAZSTAVA ZDRAVILNEGA ZELISČA:

Nad petdeset vrst zrezanega zdravilnega zelisča na ogled in na prodaj na veliko, dokler po zaloga pri zbiratelju dneva od 14.—17. ure. Homer, Na sipna 54, Pobrežje pri Mariboru. 738

Zatekel se je

LOVSKI PES
Najditelja se naproša da ga vrne proti nagradi. Sliši na ime »Rex«. Zveznik Blaž, Pobrežje, Cankarjeva 16. 736

Kupim

SKOBELNIK
in mizarsko orodje kupim. — Naslov pustiti v upravi. 748

Kupim dobro ohranjen

SPORTNI VOZIČEK
Pismene ponudbe na upravo pod »Sportni voziček«. 753

Prodaj

WERTHEIM-BLAGAJNA
št. 4 naprodaj. Povprašati v cvetličarni, Gosposka ul. 15. 651

ŽAGOVINA
poceni naprodaj. Vprašati: Josip Koller, Bistrica 14, pri Limbušu. 643

Naprodaj težka MIZA
6 stolov in 2 fotela s pravim usnjem tapetirani in salonski divan, Frančiškanska ul. 21-II 13.—16. ure. 739

PISALNI STROJ
»Mignon«, prav dobro ohranjen, ugodno naprodaj. Tattenbachova 5. 734

ŠIRITE »VEČERNIK«!
Naslov v upravi lista. 742

Sobo odda

Lepo, prazna SOBO
z uporabo kopalnice oddam. Kopalnica 4-II. desno. 735

SOBO
s štedilnikom oddam s 15. februarjem. Koroška c. 50. 752

Stanovanje

KRASNO 3-SOBNO STANOVANJE
z vsem komfortom v novi hiši, Slovenska 37, II. nadst. s 1. aprilom oddam. Povpr. Gosposka 13. 653

Službo dobi

VAJENKO
sprejem za šivanje moškega perila, Konfekcija perila, Ruška c. 2. 747

HIŠNA POMOČNICA
vajena kuhe, pošena, zdrava in čista, srednje starosti se sprejme s 15. februarjem k eni osebi. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Hišna pomočnica«. 746

SLUŽKINJO
sprejem s 15. februarjem. Naslov v upravi lista. 742

Gostilničarji, restavratelji!

Ne zamudite **bell teden**, ugodni nakup platna za rjuhe, namizne prte, priče, obrisače, gradel za žimnice po jako znižanih cenah nudi trgovina

Josip Šraj, Maribor

Palača banovinske hranilnice

Zahvala

Za iskrene dokaze sočutja ob smrti našega najboljšega soproga, očeta, tasta in starega očeta, gospoda

Anton-a A. Satran-a

podpolkovnika v pok.,

kakor tudi za poklonjene vence in zadnje spremstvo izrekamo vsem dragim prijateljem in znancem našo najprisrčnejšo zahvalo.

Maribor, Zagreb, Zenica 9. febr. 1938.

751

RODBINA SATRAN.

Cankarjeva 26 **MOTOR-LOTZ** MARIBOR
Telefon 28-50

Ruby

Bil je ljud začetek. Da pridobi časa, je pričela lady Rodneyeva popravljati ogenj v peč.

»Moral bi ti preje sporočiti,« je dejal končno pol v nadi, da je samo njegova malomarnost povzročila njeno nevoljo.

»Zvedela sem se dovoli zgodaj,« je rekla lady Rodneyeva žalostno. »Slaba poročila potujejo vedno hitro.«

»Počakaj, da jo vidiš,« je pripomnil po kratki pavzi Geoffrey, poln zaupanja v nezmotljivost tega sredstva.

»Prav nič mi ni zato, da bi jo videla,« je odgovorila neprijazno.

»Tako ne smeš govoriti, ljuba mati,« je zaklical mladi mož, stopil k njej ter ovil svojo roko okrog njenega vratu. Bil je njen ljubljenelec, to je vedel, zato je še vedno upal, da se vse poravnava. »Kaj ti moreš očitati?«

»Vse! Kako ti je prišlo na misel, da pripelješ svoji materi tako snaho?«

»Kako moreš vedeti, kakšna je, dokler še nisi videla?«

»Dama ni,« je odvrnila lady Rodneyeva odločno, kakor da je s tem dognana vsa zadeva.

»Gre samo za to, kaj razumeš pod besedo »dama«, je mirno odgovoril Geoffrey; premagoval se je, bolj radi Ruby kakor radi sebe. »Ti misliš, da stori staro ime iz ženske damo. To je mogoče, vse-kakor bi moralo tako biti, čeprav ti lahko navedem izrazite primere, o prav nasprotnem. Jaz pa verujem tudi v plémstvo, ki ga podeljuje tudi narava. Ruby je gotovo dama v svojem govorjenju in ravnanju, kakor da se preteka v njenih žilah kri vseh Howardov.«

»Pričakovala nisem drugega odgovora od tebe,« je odgovorila mrzlo. »Ali nima nikakih plemenitašev v svojem sorodstvu?«

»Mislim, da je bila njena mati iz dobre rodbine.«

»Ti misliš!« je vzkliknila ježno. »Ni se ti zdelo vredno, da bi se o tem prepričal? Misliš bi, da mora biti človek tvoje

starosti že malo boli pameten.«

»Ruby mi je draga, kakršna je, z blagorodno materjo ali brez nje,« je odgovoril Geoffrey. »Ljubezniva je, dražestna, najlepša ženska, kar sem jih sploh kdaj videl... Ti se vendar ogrevaš za lepoto, mati,« je rekel z laskavim glasom, »ugajala ti bo, mora ti ugajati. In kakšno pozornost vzbudi, ko jo predstaviš...«

»Predstaviš,« je kriknila lady prestrašena. »Vendar ne misliš navadne irske deklice predstaviti kraljici?«

»Poniževalno ne smem govoriti o njej, moja žena je,« je izjavil Geoffrey prijazno a ponosno. »Žena, ki je ljubim in cenim nad vse. Ko jo vidiš, spoznaš takoj, da se je izraz »navadna« v nikakem ozirju ne prilega. Njen nastop je popolnoma korekten in izredno ljubezniva je.«

»Ti si zaljubljen,« ga je prekinila mati zasmehljivo, »in ne vidiš ta hip še nikakih napak na njej. Radi tebe želim, da ne opaziš nobene razlike tudi tedaj, ko jo boš primerjal z damami iz svojih krogov ter da se ne bi nikdar kesal.«

»Zahvaljujem se ti za tvoje dobre želje,« je odgovoril Geoffrey l hladno.

Sledila je precej dolga pavza. Lady Rodneyeva je sukala svoje prstane, Geoffrey pa je pozorno motril svoje čevlje.

Naposled se je oglasila mati: »Ali... ali je vselej narave?«

»Da, zna se smejati, ako tako meniš,« je odvrnil Geoffrey dobre volje. In prevzet spominov, v katerih je igrala njegova uboga mala zatočenka veselo vlogo, se je naslonil nazaj na stol in udaril v prsničen smeh.

»Razumem,« je rekla lady Rodneyeva vedno bolj razdražena, »to je torej navadna ženska, ki se pri vsaki priliki glasno krohota in kaže vsem ljudem takoj svoje nizko pokoljenje.«

Geoffrey je smatral izraz »navadna ženska« kot osebno razžaljenje. »Vsaka stvar ima svoje meje, tudi moje potrpljenje,« je izjavil, »da bi pogledal svojo mater. Ruby in jaz sva eno, in celo ti, moja mati, ki te ljubim in spoštujem, ne smeš tako govoriti o njej.«

(Dalje.)